

Warbixinta

Doorashada in lagasoo warbixiyo dembi waa go'aan shakhsi ah. Fahamka sida loo wargaliyo oo wax badan looga barto waxa laga filayo waxay kaa qaadi kartaa qaar aan la garanayn oo waxay kaa caawin kartaa inaad dareento diyaargarow dheeraad ah.

Dhammaan baadhitaanada iyo kiisaska uu qabto Prosecuting Attorney's Office (Xafiiska Xeer Ilaaliyaha, PAO) Degmada King waa in marka hore lagu wargeliyaa sharci fulinta.

Sida loo soo sheego dembi:

- Haddii aad ku jirto khatar deg-deg ah, wac 911.
- **La xidhiidh booliiska deegaankaaga/waaxda saraakiisa.**
 - Wac lambarka aan deg-dega ahayn ama
 - Booqo xaruntaada maxaliga ah oo lahadal sarkaalka jooga.
- **Booqo xarun caafimaad.** Haddii lagugu daweynayo dhaawacyo ka dhashay dembigaaga, waxaad u sheegi kartaa xirfadle caafimaad inaad jeceshahay inaad ka warbixiso dembigaaga.
- **Mararka qaarkood markhaatiyadu waxay kuu sheegaan dembi.** Waxaa laga yaabaa in weli lagu weydiyo inaad bixiso bayaan ku saabsan waxa dhacay.
- Waxaad xaq u leedahay inaad hesho gargaar caafimaad oo deg-deg ah ka hor intaadan bixin warbixin sharci fulinta.
- **Miyad u baahan tahay turjumaan?** Weydiiso inaad qof ku hadasho luqadda aad doorbidayso.
- **Hayso koobiga lambarka warbixinta booliiska.** Hubi inaad waydiiso oo hayso lambarka warbixinta booliiska. Waxaa laga yaabaa inay waxtar leedahay mustaqbalka.

Aaladaha khadka tooska ah ayaa laga helayaa shabakadeena oo ay ku jiraan qaamuusyada ereyada, ilaha bulshada, muuqaalada caawinta, iyo agabka xaraynta khadka tooska ah. Nagasoo booqo

www.kingcounty.gov/prosecutor/victimservices

Dhibanayaasha Dambiyada

Doorashada in laga warbixiyo dambi waxay noqon kartaa mid adag. Fadlan tixgeli inaad wacdo qaar ka mid ah bixiyayaasha bulshada si aad u hesho taageero dheeraad ah inta lagu jiro nidaamkan.

- Ka daawo muuqaalka "Sida loo Codsado Warbixinta Booliiska" ee ku daabacan wabsaaytkayaga oo ka baro wax badan.
- Xafid **nuqulka bayaankaaga**. Haddii aad qorsheyneyso inaad u gudbiso mooshinno kale maxkamadda, sida raadinta amarka ilaalinta madaniga ah, waxaa laga yaabaa in lagu weydiyo inaad bixiso bayaan mar kale. Waxaa laga yaabaa in maxkamaddu aysan heli karin bayaankaaga warbixinta booliiska, ilaa aad gudbiso nuqul ka mid ah warbixinta booliiska kiiskaaga mooyaane.
- Waxa laga yaabaa inay ku caawiso **in la hayo qoraallada inta lagu jiro hawshan**.
- Waxaan **ku talinaynaa in la xafido wixii khasaare diwaan maaliyadeed** ee jeebka ka baxsan sida kharashyada beddelka, khidmadaha la soo rogay, dayactirka burburka hantida, ama kharashyada caafimaadka ee aan lagu daboolin caymis ama Magdhowga Dhibbanaha Dembi ee sheegashada **soo celinta mustaqbalka**.

Baadhista

Marka dambiga lagu wargaliyo booliiska:

- Qof laga shakisan yahay waa la **xidhi karaa**
- **Baadhitaan dheeraad ah** ayaa laga yaabaa inuu horseedo xadhig ama eedeymo la xareeyo.
- **Majirto xidhis**. Xaaladdan oo kale, macnaheedu maaha in wax xun aysan dhicin. Si kastaba ha ahaatee, dhowr sababood dartood wax dambi ah laguma soo oogi karo, ama tuhmane lama aqoonsan karo.

Marka la helo qofka la tuhunsan yahay, kiisku wuxuu raacayaa dariiqa lagu dabaqi karo.

Xadhiga → 1aad ee Kasoo Muuqashada Dhageysiga

Haddii tuhmanaha lagu qabto goobta, waxay hor imaan doonaan garsooraha 24 saac gudahooda marka la xidho.

1aad ee Kasoo Muuqashada Dhageysiga

- Garsooraha ayaa go'aaminaya haddii ay jirto Sabab macquul ah oo ah in dembi la galay.
- Garsooraha ayaa go'aamin doona haddii wax damiin ah la dhigi doono ama in la sii daayo shakhsiga leh ballanta ah inuu ku soo laabto 48 saacadood gudahood go'aanka xaraynta "degdega ah".

Muuqaalka 2aad:

- **Dhageysi ma dhici doono. Xeer ilaaliyuhu** waa inuu go'aansadaa **haddii eedaymaha lagu xarayn doono dhegeysiga** labaad ee dacwada.
- Haddii MAYA eedeymo la xareeyo, shaqsiga waa **lasii dayn** doonaa iyadoon wax **shuruud ah lagu xidhin**. Eedaymaha waxaa la gudbin karaa mustaqbalka iyadoo la raacayo sharciga xaddidan ee kharashka la bixiyay.
- Haddii eedaymaha la gudbiyo, shakhsiga waa la **ogaysiin doonaa**, taariikhda dhegaysiga **dacwadda waxa la dejin doonaa inta badan 2** toddobaad.

Eedeymaha ka dib Baadhitaanka

Inta badan, Sharci fulinta ma **awoodo inay si deg-deg ah u xidho**. Mararka qaarkood baadhitaan dheeraad ah ayaa loo baahan yahay si:

- Uruurinta cadeymaha,
- Samee waraysiyo
- Buuxi tijaabooyin dheeri ah

Baadhitaanka ka dib, sharci fulinta ayaa warbixintooda u diri kara xeer ilaaliyaha si uu u eego. Guud ahaan, xeer ilaaliyuhu wuxuu dib u eegi doonaa kiis ku saabsan qodobadan aasaasiga ah:

1. Dembi **ma** la galay?
2. Dambiga ma lagu caddayn **karaa shaki macquul ah?**

Kadib dib u eegistooda, dacwad oogaha waxaa laga yaabaa:

- In laga gudbiyo eedayn oo yeedhmo looga sameeyo maxkamada,
- Waxaa laga yaabaa inuu diido inuu gudbiyo eedeymaha
- U gudbi kiiska degmada ama maxkamada degmada si ay dib u eegis ugu sameyso ama u tixgeliso

Sababtoo ah Xafiiska Xeer Ilaaliyaha ma sii wadi karo eedeymaha dambiga macnaheedu maaha in waxyeelo aysan dhicin.

Dhibanayaasha Dambiyada

Inta lagu jiro baadhitaanka, sharci fulinta waxaa laga yaabaa inay hayaan macluumaad kooban oo ku saabsan waxa ay la wadaagi karaan dhibanayaasha iyo xubnaha qoyska. **Si aad u ogaato wax badan oo ku saabsan kiiskaaga inta baadhistu ku socoto**, fadlan la xidhiidh waaxda booliiska **halkaas oo aad ka samaysay warbixintaada** si aad u hesho macluumaad dheeraad ah.

Waxaa laga yaabaa inaad **xaq** u leedahay inaad goobjoog ka ahaato dhageysiga kasoohormuuqashada ugu horreeya oo aad siiso bayaan maxkamadda ku saabsan **tabashadaada ku saabsan sii deynta**. Fadlan la xidhiidh xafiiskayaga si aad wax badan uga oggaato.

Maxkamadeynta iyo Dacwaynta

Dhageysiga **dacwadda** eedaysanaha waxaa loo sheegay **eedeymaha** lagu soo oogay. Inta badan eedaysanayaasha ayaa geli doona qirasho ah in aanay **wax dambi ah gelin**.

Laba toddobaad ka dib markii eedeymaha la gudbiyay, **dhageysiga dacwadda ayaa** la dejiyay. Qofka laga shakisan yahay, **oo dhawaan uu noqon doono eedaysane**, waxaa loo sheegi doonaa inta uu xabsiga ku jiro ama marka uu ka maqan yahay xabsiga taariikhda dhageysiga dacwadda waxaana laga codsan doonaa **inuu yimaado maxkamadda**.

Dhageysiga dacwadda waa dhageysiga rasmiga ah ee ugu horreeya ee **eedaysanaha loo sheego** eedeymaha **lagu soo oogay**. Tani waxay sidoo kale noqon kartaa markii ugu horeysay ee **eedaysanuhu uu la hadlo qareenkiisa difaaca**.

Dhageysiga dacwadda caadiga ah:

- Xeer Ilaaliyaha ayaa maxkamada siiya bayaan **ku saabsan xaqiiqooyinka** taageeraya **eedeymaha** la xareeyay.
- Eedaysanaha waxa la waydiisanayaa inuu **sameeyo** qiraal **dembi** ama **aanu** gelin eedaymahaas.
- Ka dib marka eedaysanuhu sameeyo qirasho dembi la'aan ah, **maxkamaddu** waxay sidoo kale dejin doontaa **shuruudo** la sugayo maxkamadaynta, sida:
 - Amarka in aan lala xidhiidhin markhaatiyada ama dhibbanayaasha
 - Amarka in aan lagu xadgudbin sharciga dembiyada cusub,
 - Ma jiro hub, ma jiraan khamri suurogal ah ama daroogo
- Xaaladaha qaarkood, **dammaanad** ayaa laga yaabaa in wax laga qabto.
- Maxkamaddu waxay qaban doontaa **taariikhda dib u celinta**. Haddii eedaysanuhu iman waayo, **waaran** maxkamadeed ayaa bixin karta.

Inta badan eedaysanayaasha waxay soo **bandhigi doonaan** qiraal dambi la'aan. Taas macnaheedu maaha in aanay qiran doonin dembigan ama dembi ka duwan hadhow, ama in aan lagu heli doonin dembi iyada oo loo marayo habka maxkamadaynta. Tani waxay siinaysaa eedaysanaha wakhti uu kula kulmo qareen oo uu u diyaariyo difaacooda.

Maxaa dhacaya haddii "kartida" eedaysanaha la kordhinayo inta lagu jiro dacwadda ama marxalad kasta inta lagu gudo jiro nidaamka dembiga?

Marka la soo koobo, dacwadda waa la hakiyay. Inta lagu jiro hakadka maxkamaddu waxay sugtaa qiimeeyayaasha dambiiyayaasha si ay u go'aamiyaan haddii eedaysanuhu yahay "awoode" (awood u leh inuu fahmo nooca dacwadaha iyaga ka dhanka ah oo uu awood u leeyahay inuu ku taageero qareenkooda difaacooda), ama uusan awood u lahayn taas oo uu qiimeeyuhu ku talin doono haddii eedaysanaha waxaa lagu soo celin karaa awoodiisa ama lama soo celin karo. Tani waxay noqon kartaa hab aad u adag oo jahawareer leh, fadlan booqo wabsaaytkayaga wixii macluumaad dheeraad ah.

Dhibanayaasha Dambiyada

Dhibanayaasha iyo dadweynuhu waxay xaq u leeyihiin inay ka soo qaybgalaan dhageysiga dacwadda. Dhibanayaasha **sidoo kale waxay xaq u leeyihiin** inay wax ka qabtaan **siideynta haddii eedaysanuhu uu codsado** in lagu sii daayo **dammaanad ama warqad lacag u dhiganta**. Tani waa wakhti ay dhibbanayaashu wax ka qabtaan **tabashooyinka badbaadada**. Mararka qaarkood maxkamadda ayaa laga yaabaa inay oggolaato in lagu sii daayo eedaysanaha Electric Home Monitoring (Korjoogteynta Guriga Korontada, EHM) haddii ay tani dhacdo la hadal u doodahaaga si aad wax badan uga oggaato.

Dhageysiga Maxkamadeynta Kahor

Inta lagu jiro marxaladda dacwada hore ee nidaamka, maxkamaddu waxay dejin doontaa **dhageysiyo** si ay ula socdaan kiiska oo ay uga hubiyaan **qareennada** wax ku saabsan sida ay **diyaarka** ugu yihiin inay maxkamad tagaan ama ay ku xalliyaan qiraal. Dhageysiyadaan waxaa **loo yaqaan dhageysiga** omnibus.

Marka eedaysanaha la soo taago maxkamad, maxkamaddu waxay dejin doontaa taxane dhagaysi hore ah oo horudhac ah, omnibus, **ama xaalad dhegaysi si loo go'aamiyo in kiisku maxkamadayn doono ama la xallin doono**. Kuwani waa **dhageysi gaaban oo ah hubin** ku saabsan jadwal dheer oo leh boqolaal kiis ah. Xaaladaha qaarkood, eedaysanayaasha **waxa kaliya oo wakiil ka noqon doona** looyarkooda loomana baahna inay joogaan. Waa wax caadi ah **in kiisku yeesho dhowr dhegeysi** oo omnibus ah, **oo ku dhammaanaya** maxkamaddu waxay dejisay taariikh **cusub** taxane iyo **maxkamadaynta ka hor inta aan la xaqiijin taariikhda maxkamadaynta**.

Dhibanayaasha Dambiyada

*Qaar badan ayaa la wadaaga in inta lagu jiro waqtigan ay u muuqan karto wax aan dhicin. Inta badan, dhageysiga hordhaca ah ayaa **la sii wadaa dhowr jeer ka hor inta aan la go'aamin haddii kiis maxkamadayn doono ama lagu xallin doono qirasho**. Haddii aad su'aalo qabto inta lagu jiro wakhtigan, fadlan la xidhiidh xafiiskayaga ama la xidhiidh u doodahaaga.*

Gorgortanka iyo Go'aamada Hore

Mar kasta oo ka hor bilowga maxkamadaynta, eedaynanuhu wuxuu **dooran karaa inuu qirto dembiga**. Maaha wax aan caadi ahayn in xeer ilaalinta iyo difaaca ay ka wada xaajoodaan xal ka fogaanaya maxkamadaynta oo wax ka qabta isla xisaabtanka dembiga la galay. Kiisaska oo dhan kuma xalliyaan qiraal. Kiisaska qaarkood waxa laga yaabaa in loo daayo **maxkamad**, kiisaska qaarkoodna waxa laga yaabaa **inay keenaan eedaymo la diiday**.

Ka shaqee daaha gadaashiisa:

Inta lagu jiro marxaladda maxkamadaynta, waxaa jira shaqo badan oo ka **dhacaysa daaha gadaashiisa**.

- Xeer **Ilaaliyaha** ayaa dib u eegi doona dhamaan agabka baadhista waxa uuna **eegi doonaa wixii macluumaad cusub ama** dheeraad ah ee loo baahan karo.
- Qareenka **difaacaya** isna sidaas oo kale ayuu **sameeyaa**, oo uu la sheekaysto macmiilkooda, **isaga oo kala hadlaya caddaymaha** lagu soo oogi karo maxkamadaynta, **cawaaqibka** la xidhiidha eedaymaha hadda, iyo waxa ay **ikhtiyaarkoodu** noqon karaan ee ku saabsan xallinta **wada xaajoodka**.

Gorgortanka:

Inta lagu jiro gorgortanka, qareenka dacweeyaha iyo difaacu waxay ka doodayaan qaraarka ama qirashadu siday noqon doonto. Waxay tixgaliyaan dhanka labadaba dhibanaha iyo eedaysanaha.

Hab-raacyada Xukumida WA:

Gorgortankasta **waa inuu tixgaliyaa hab-raacyada xukumida** ee ay dejisay sharci-dejinta Gobolka Washington. Xukun kasta oo macquula **waa inuu maraa hab-raacyadaasi**, oo ay saameeyeen:

- Heerka **halis ahaanta** danbiga, iyo
- Taariikhda **danbiga** ee eedaysanaha

Xaaladaha qaar, eedayn la yareeyey ama la badelay (waxlaga badelay) ayaa haboonaan karta.

Shuruudaha Xukumida:

Xalka laga gorgortamay ama qirashadu waxay iska dhaafaysaa baahida in la aado maxkamad ama rafcaano kadib maxkamada ah. Qirashada **waxa ku jiri kara** awooda lagu:

- Codsanayodaaweyn,
- Dalbanayo **amaro badbaado**,
- Dalbanayo **qiimeyn**,
- Ama xaaladaha kale ee u gaarka ah kiiska.

Marmarka qaar qaraar laga gorgortamay **maaha macquul**. Labada dhinacba waxay aad ugu kala fogaan karaan inay helaan meel dhexe oo qancisa labada dhinac ee ku luglehba. Markaasi, dhinacyadu waxay **go'aansan** karaan **in kiisa u baahan yahay in la maxkamadeeyo**.

Dhibanayaasha Dambiyada

Dhibane ama badbaade ahaan, waxaad bixin kartaa **fikirkaaga ku aadan xalka lasoo jeediyey**. Dacweeyuhu **waa wakiilka kasocoda** Gobolka Washington wuxuuna sameynayaa **go'aanka kama danbeysta ah ee khuseeya xalka la bixinaayo**. Si kastaba ahaatee, fikirka dhanka dhibanaha waa lasoo dhaweynayaa. Ugu danbeynta, talo-soojeedin la isku raacay oo kasta **waxa loo gudbinayaa garsooraha** kaasoo sameynaya **go'aanka ugu danbeeya** si loo aqbalo xalka lasoo jeediyey loona sheego xukunkashakhsiga **eedaysanaha**. Dhageysiga xukunka, dhibanayaashu waxay xaq u leeyihiin inay:

- Bixiyaan **bayaanka saameynta dhibanaha**
- Lawadaagaan **taageeradooda ama cabashadooda** khusaysaysa wixii **xal loosoo jeediyey** garsooraha ah si uu u gaadho go'aaminta ugu danbeysay.

Waa maxay Magdhow?

Xaalada danbi, haddii eedaysanaha lagu helo danbi ama uu qirto danbi, maxkamadu waxay amri kartaa magdhowga 180 maalmood gudohood xukunka. Magdhowga waxa ku jiri kara kharashkasta oo jeebka toos uga baxa lana xidhiidha danbiga sida waxyeelo hantiyeed, kharash caafimaad latalin, iyo kharashaadka caafimaad ee mustaqbalka. Magdhowgu ma daboolo qarashaadka cudur am xanuun.

Dhibanayaasha danbiyadu waa inay siiyaan dhukumentiyada (rasiidhka, qaan-sheegta, qiyaasta kharashaadka, iwm.) xafiiska Xeer Ilaalinta Degmada King iyagoo dhammeystiraya Foomka Khasaaraha Dhibanaha. Waxaad dhammeystiri kartaa foomkan waxaanad kusoo gudbin kartaa dhukumentiyadaada onlaayn adoo adeegsanaya wabsaaydkeena.

Nooca magdhowga aad heli kartid iyo wuxuu daboolayo sharcigu waxay ku xidhan tahay danbiga iyo eedaymaha. Marka amarka magdhowga ay saxeexdu maxkamadu, eedaysanaha waxa la farayaa inuu bixiyo.

- Haddii eedaysanuhu sameeyo lacag-bixina, dhibanayaashu waxay heli doonaan lacagta.
- Haddii eedaysanuhu aanu sameyn lacag-bixina, dhibanayaashu ma heli doonaan lacagta.
- Qaar ka mida eedaysanayaasha ayaa loo tixgalin karaa in "aanay awoodin inay bixiyaan" sababo la xidhiidha xaalad dhaqaale, oo inkastoo maxkamadu amartay magdhowga, dhibanayaashu wali ma heli doonaan wax lacag ah.

Yaan waydiisan karaa lacag bixinaha magdhawga?

Haddii uu soo celin uu amray Garsooraha Maxkamadda Sare, dib u celinta ayaa markaa la ururiyaa oo lagu bixiyaa Xafiiska Shaqaalah Maxkamadda Sare. Wixii macluumaad dheeraad ah oo ka imanaya Shaqaalaha Maxkamadda Sare, fadlan kala xidhiidh Barnaamijka Ururinta Waajibaadka Maaliyadeed ee Sharciga ah LFOColl@kingcounty.gov. Amarka soo celinta ee maxkamada degmada, fadlan la xidhiidh:

Qirashada ama Qirasho la'aanta

Qirashada

Haddii xeer ilaalinta iyo qolada difaacaysaa ay ku heshiiyaan xal, dhegaysi qirasho ayaa la muddeynayaa. Qirashooyinka waxay dhici karaan wakhti kasta ka dib marka kiis lagu soo oogo ilaa xukunka laga akhriyo. Degmada King, qirashooyinka badankoodu waxay ku dhacaan jadwal iyada oo dhawr kiis oo kale loo dejiyay rafcaan isla maalintaas. Mararka qaarkood eedaysanaha ayaa isla markiiba xukun lagu ridaa ka dib qirashada, laakiin sida caadiga ah dhageysiga xukunka ayaa la qorsheeyaa laba toddobaad ka dib si loo siiyo dhibbanayaasha fursad ay ku xadiraan oo ay u bixiyaan bayaanka saameynta dhibbanaha.

Qirasho la'aanta

Haddii xalku aanu suurtagal ahayn, kiiska caadiyan ayaa loo sameeyaa maxkamad. Caadi ahaan, mar kiis ay dajiso maxkamadu, dacwad oogaha ayaa loo xilsaaray kiiska.

Dhibanayaasha Dambiyada

Dhibbanaha ama badbaadaha waa in horay loo **ogeysiiyaa codsashada**, laakiin mararka qaarkood, **codsiyadu waxay dhacaan ka hor** inta **aan ogeysiis habboon** la bixin. Haddii aad la xidhiidhay xafiiskayaga oo aad muujisay xiisaha aad u qabto bixinta bayaanka saameynta dhibbanaha inta lagu guda jiro xukunka dhageysiga xukunka waxaa badanaa loo qorsheeyay dhowr toddobaad si uu kuu siiyo fursad aad ku timaado.

Dajinta Maxkamadaynta

Marka kiis ay dajiso maxkamad, **waxyaabo badan ayaa dhici doona**, oo ay ka mid yihiin:

- Xeer ilaalinta iyo qolada is difaacadu waxay bilaabi doonaan **jadwal u samaynta** waraysiyada:
 - **markhaatiyo suurtagal ah oo** ay ku jiraan dhibanayaasha,
 - **hirgalinta sharciga,**
 - **iyo khubaro dheeraad ah.**
- **Mooshinada maxkamadaynta kahor iyo** dhegaysiyada waxa laga yaabaa in la qorsheeyo si wax looga qabto:
 - Waa maxay **caddaynta la** oggolaan karo **ama la xaddidi karo** inta lagu jiro tijaabada.
 - Arrimaha kale **ee ka horreeya** ee ay tahay in la xalliyo ka hor intaanay maxkamaddu bilaabmin

Kiisaska marar dhif ah ayay bilaabmaan taariikhda maxkamadaynta ee ugu horraysa iyadoo ay ugu wacan tahay qayb ka mid ah qolka maxkamadda oo xaddidan iyo helitaanka garsooraha.

Dhibanayaasha Dambiyada

Qareenka difaaca ama baadhaha difaaca ayaa laga yaabaa inuu weydiiyo oo uu wareysto dhibbanaha. Marka loo eego sharciga xuquuqda dhibbanaha dembiga, waxa laga yaabaa inaad xaq **u leedahay in uu doodaha dhibbanahu** joogo **si uu kuu taageero** inta hawshan socoto. Waxa kale oo laga yaabaa inaad rabto **in sidoo kale uu joogo** xeer ilaaliyuhu.

Haddii aad rabto in aad wax badan ka oggaato xuquuqdaada ku saabsan waraysigan ama aad rabto in xafiiskayaga uu masuul ka noqdo **muddaynta waraysigan adiga oo ku hadlaya** magacaaga, **fadlan** la xidhiidh qareenkaagal.

Maxkamadeyn

Maxkamadeyntu waxay ka dhacdaa kahor **Garsoore (fadhi maxkamad)** ama **garsoore iyo xeerbeegti (maxkamadayn xeerbeegti)**. Xeer ilaaliyaha iyo qareenka difaacaya **ayaa soo bandhigay cadeymo iyo su'aalo markhaatiyaasha lawaydiinayo**. Xeer Ilaaliyaha ayaa **leh culeyska ah in uu caddeeyo** kiiska si aan shaki ku jirin. Dhammaadka, Garsooraha ama Xeerbeegtigu waxay ku helaan eedaysanaha "**dambi**" ama "**dembi la'aan**." Haddii xeerbeegtidu ay ku heshiin waayaan xukun, garsooruhu wuxuu ku dhawaaqi doonaa "**go'aan aanay xeerbeegtidu isku raacin**" oo gobolku wuxuu ka fiirsan doonaa inuu dib iskugu dayo kiiska. Waxaa jira dhowr waji oo tijaabo ah oo hoos lagu tilmaamay:

Tallaabada 1: Xulashada xeerbeegtida

Marka kiis loo xilsaaro garsooraha, iyo mooshinada hordhaca maxkamadaynta la soo gabagabeeyo, garsooruhu wuxuu fududayn doonaa **xulashada xeerbeegtida**, oo sidoo kale loo yaqaan *voir dire*. Tani waa marka guddi xeerbeegti ah loo yeedhi doono si ay **maxkamadda u hor yimaadaan**. Xeerbeegti kasta waxaa la siin doonaa lambar waxayna ka qayb qaadan doonaan **su'aalo weydiinta garsooraha**, xeer ilaalinta iyo qolada difaacaysa. Xulashada xeerbeegtida waxaa lagu soo gabagabeyn doonaa **12 xeerbeegti ah** iyo badiyaa laba qof oo badala.

Tallaabada 2: Furitaanka Hadalada

Marka xulashada xeerbeegtidu dhammaato, **gobolka ayaa soo jeedin doona**, qolada difaacistuna waxay usoo bandhigi karaan **hadaladooda furitaanka** xeerbeegtida. Inta lagu jiro hadalada furitaanka, qareennadu waxay soo bandhigaan kiiskooda iyagoo soo bandhigaya dulmar guud oo ku saabsan xaqiiqooyinka iyo markhaatiyada ay doonayaan inay u yeedhaan inta lagu jiro dacwadda.

Tallaabada 3: Dacwada Xeer Ilaaliyaha, Dacwada Qolaada Difaacaysa, Diidmada

Gobolku wuxuu leeyahay culays uu ku caddeeyo kiiskooda iyada oo **aan shaki ku jirin oo ay marka hore soo** bandhigi doonaan kiiskooga. Gobolku wuxuu u yeedhi doonaa **markhaatiyaasha si ay caddaymaha ugu soo** bandhigaan xeerbeegtida. Markhaatiyada waxa kujiri kara:

- **dhibanayaasha**,
- shaqsiyaadka **arkay** ama **haya xogta kiiska**,
- **jawaabayaasha ugu horreeya** sida dhakhaatiirta,
- **hirgalinta sharciga**,
- **shaqaalaha** caafimaad,
- iyo khubarada kale **ee la xidhiidha**.

Xeer-ilaalintu waxay la xidhiidhi doontaa **markhaati kasta ka hor inta aan la qaadin maxkamadaynta oo waxay gaadhsiin doontaa waxyaalaha laga filayo iyo gaadiidka** wakhtiga iyo maalinta **markhaatiga la jeedinayo**. Waxaa muhiim ah in la oggaado in marka maxkamadayntu bilaabanto:

- waxaa jiri kara **sii socosho lama filaan ah, dib u dhac ama isbeddel** ku yimaada jadwalka.
- Markhaatiyaasha ayaa laga yaabaa in la filayo inay joogaan **maalin iyo wakhti gaar ah**.

Ka dib **markii uu Gobolku** u yeedho dhammaan markhaatiyaashiisa, Gobolku wuu **nasan doonaa**, qolada difaacuna **wuxuu u yeedhi** karaan markhaatiyaal. Qolada difaaca iyo xeer ilaalinta labaduba way is **dhaafi karaan** ama way waydiin karaan su'aalo markhaatiyaasha dhinaca ka soo horjeeda.

Inta lagu jiro maxkamadaynta, qareenadu waxay samayn karaan **diidmo** kuwaas oo u baahan kara doodo dheeraad ah oo ka baxsan joogitaanka xeerbeegtida iyo ka hor garsooraha. Doodahani waxa laga yaabaa inay la xidhiidhaan **sharciga kiiska, xeerarka caddaynta, ama xukunadii hore ee maxkamadaynta**. Ka dib markay qolada difaacu nastaan, Gobolku wuxuu u yeedhi karaa **markhaatiyaasha diidmada**. Marka maraggu dhammaado qareenadu waxay soo bandhigi doonaan **doodaha xidhitaanka**.

Tallaabada 4: Xidhitaanka Doodaha

Xidhitaanka doodda ayaa ah **fursadda ugu dambeysa** ee dhinac kasta haysto **si ay u soo koobaan** kiiskooda ugu xooggan ee hor-yaalla **xeerbeegtida**. Qareenadu waxay xasuusin doonaan **xeerbeegtida cadaymaha** iyo xaqiiqooyinka ay ku soo **bandhigeen maxkamada** waxayna bixin doonaan dood sharciyeed ku saabsan dambiga eedaysanahu kujiro ama in uu dambi la'aan yahay.

Tallaabada 5: Tilmaamaha Xeerbeegtida

Ka hor intaysan xeerbeegtida bilaabin **doodaha**, xaakimku wuxuu siin doonaa **tilmaamo** ka caawinaya inay **fahmaan sharciga iyo waxa laga** filayo inta lagu jiro doodaha.

Tallaabada 6: Doodaha iyo Xukun

Tilmaamaha xeerbeegtida ayaa hagi doona doodaha xeerbeegtida ilaa ay ka gaadhayaan go'aan ama "**xukun**".

Marka la **helo xukunka**, maxkamaddu waxay ogeysiin doontaa xeer-ilaaliyaha iyo qareennada difaacaya labadaba. Maxkamaddu **waxay dib u bilaabmi doontaa 30 daqiiqo ilaa 1 saac gudahooda taas oo** ku xidhan sida ugu dhakhsaha badan ee dhinacyadu ugu soo noqdaan maxkamada.

Xukunka ayaa kor loogu akhrin doonaa maxkamadda dhexdeeda. Waxaa jira saddex xukun oo suurtagal ah, oo leh natiijo gaar ah:

- "**Dambiile**" - eedaysanaha waa la xukumay, maxkamadduna waxay muddeysatay dhageysiga xukunka dhowr toddobaad oo ka baxsan
- "**Danbi ma laha**" - xeerbeegtida ayaa go'aamiyay in kiiska aan lagu cadeyn si suurogal ah oo aanu jirin shaki macquul ah oo eedaysanahana la sii daayo
- "**Go'aan aanay Xeerbeegtidu isku raacin**" - xeerbeegtida oo aan awoodin in ay si wada jir ah ugu heshiiyaan eedaysanahu in uu dambiga leeyahay ama uu dambi la'aan yahay, waxaana laga yaabaa in kiiska dib loo maxkamadeeyo

Dhibanayaasha Dambiyada

Maxkamadayntu way kala duwanaa kartaa kiis kasta. Laakiin guud ahaan, adiga iyo markhaatiyada kale **waxaad la xidhiidhi doontaan** qareenka, ama **qareenkaaga** haddii **mid laguu** qoondeeyo. Waxay ku ogeysiin doonaan **maalinta aad u baahan tahay inaad timaado** iyo maalinta lagaa **filayo inaad markhaati furto**. Markaad markhaati furto, inta badan ka qaybqaadashadaada maxkamadayntu waa dhammaatay. Macluumaad dheeri ah ka fiiri tallooyinkeena ku saabsan imaatinka maxkamada.

Dhagaysiga Xukunka

*Garsooraha ayaa ku soo **rogi doona eedaysanaha xukun** ku salaysan habraacyada xukunka. Inta lagu jiro dhagaysiga, dhibbanaha iyo ehelkoodu waxay **xaq u leeyihiin inay bixiyaan bayaanka saameynta dhibbanaha** ee maxkamadda.*

Dhegaysiga xukunka waxaa la muddeeyay ka dib xukun dembiyeedka oo ka yimid xeerbeegtida ama qirashada dembiga.

Inta xukunku socdo maxkamaddu waxay:

- Dhagaysan doontaa tallada xeer-ilaaliyaha ee ku saabsan xukunka.
- Tixgelin doontaa **Bayaanka(bayaanada) Saamaynta Dhibbanaha**.
- **Dhegaysan doontaa qolada difaaca iyo** tallooyinka xukunkooda, **oo ay** ku jiraan bayaanada qoyska eedaysanaha iyo saaxiibbada u hadlaya eedaysanaha.
- Siindoontaa eedaysanaha **xaqa qoondaynta**, u oggolaanaya eedaysanuhu inuu si toos ah **ula hadlo maxkamadda**.

Garsooruhu caadi ahaan waxa uu xukun ku soo roga inta u **dhaxaysa heerka xukunka ee ay dejiyeen sharci dejinta** Gobolka Washington, isaga oo tixgelinaya:

- Tallooyinka xeer ilaalinta iyo **qolada difaacaysa**,
- Dhibbane kasta **oo saameyn** ku yeesha bayaanada iyo **bayaanada cida matalaysa eedaysanaha**.

Garsooruhu waxa kale oo uu amri karaa in la soo celiyo (**kharashyada la xidhiidha dambiyada ee uu dhibbanuhu galay**), ganaaxyo, siidaynta, jeelka ama xabsiga. Maaha wax aan caadi ahayn in magdhawga la dalbado **taariikhda dhagaysiga kadib xukunka**.

Dhibanayaasha Dambiyada

Marka xukunku dhacayo, dhibbanayaashu waxay **xaq sharci ah** u leeyihiin inay bixiyaan bayaanka saamaynta dhibbanaha oo sharxaya **sida dembigu u saameeyay** ka hor inta aanu garsooruhu gelin xukunka. Tan waxaa lagu bixin karaa **qoraal**, ama dhibbanaha (ama wakiilka ay doorteen) ayaa si **toos ah ula hadli kara** garsooraha **inta lagu jiro dhageysiga xukunka**.

Xukunka Kadib

*Xukunka maxkamada waxa lagu diiwaan galiyay Xukunka iyo Dhukumentiga Xukunka. Eedaysanaha, oo hadda loogu yeedhayo "**dambiile**", waxa laga yaabaa inuu isla markiiba bilaabo habaynta **si uu u guto xukunkiisa**.*

Guud ahaan, **demiiluhu** waxa uu ku dhamaysan **doonaa xukunkiisa sidan soo** socota:

- Haddii demiilaha uu raadinayo inuu wax ka **badan hal sano ku qaato** sixitaanka xarunta, waxaa loo wareejin doonaa Waaxda Asluubta si loogu habeeyo **xabsiga**.
- Haddii demiilaha loo qorsheeyey inuu xidhnaado **wax ka yar hal sano** waxay u badan tahay inay wakhtigaas ku dhamaysan doonaan **nidaamka** xabsiga Degmada King.

Qaar ka mid ah xukunadu waxaa kujiri kara shuruudahan soo socda:

- Xukunka kadib ee aan **lala xidhiidhin isla** markaana ilaalinaya dhibbanayaasha iyo/ama markhaatiyada
- xabasiga bulshada (oo horay loogu yaqaanay **siidaynta**).
- **shuruudaha daaweynta iyo qiimeynta**.

Wixii macluumaad dheeraad ah **oo ku saabsan xabsiga bulshada iyo barnaamijyada sixitaanka** fadlan booqo [wabsaaytkayaga Gobolka Washington](#).

Dhibanayaasha Dambiyada

Dhibanayaal badan ayaa soo sheegaya in maxkamadeynta iyo xukunka la soo gabagabeeyay **ka dib ay la kulmaan qaar ka mid ah** falcelinta dhaawacyada ee ay la kulmeen bilowgii howsha. Dhibbanayaasha qaarkood, maritaanka nidaamka cadaaladda dembiyada ayaa ka hor istaagtay inay baadhaan guud ahaan dhaawacyadooda. Fadlan ka fiirso inaad la **xidhiidho adeegyada taageerada**.

Haddii xukunka kadib la soo geliyo **amar aan la garanayn meel lala xidhiidhiyo** marka xukunka lagu ridayo, dhibanayaashu waa inay **nuqul ka helaan** qareenka dhibbanaha.

Dhibanayaasha u qalma dembiyada ee ka walaacsan sii deynta eedaysanaha waa inay iska diiwaan geliyaan barnaamijka Ogeysiinta Dhibanaha iyada oo loo marayo Waaxda Asluubta. Ogeysiiskani maaha **mid toos ah**, dhibbanayaasha iyo badbaadayaashuna waa **inay is-diiwaangeliyaan**.

Dhagaysiga Magdhawga

Haddii ay jirto **magdhaw ku habboon**, maxkamaddu waxay haysataa **180 maalmood laga bilaabo xukunka si ay ugu magdhawdo**. Maaha wax caadi ah in magdhow lagu heshiiyo **meel ka baxsan maxkamadda**. Haddii uu jiro xoogaa khilaaf ah, **markaas maxkamaddu waxay dejin doontaa dhageysiga magdhawga**. Si aad wax badan uga oggaato cidda u qalanta magdhawga booqo halkan.

Waa muhiim inaad oggaato:

- Magdhawga waxa la dalbadaa oo kaliya **marka lagu xukumo**. Haddii kiiska la joojiyo, ama haddii eedaysanaha lagu waayo **dembi**, markaas wax magdhow ah lama amri karo.
- Magdhawgu waxay ku xidhan tahay awoodda uu dembiilaha **wax ku bixin karo**. Maxkamaddu kuma qasbi doonto shaqsigu inuu bixiyo haddii la oggaado inuu sabool yahay.
- Xafiiska Shaqaalaha **Maxkamada Sare** ee degmada King ayaa mas'uul ka ah **uruurinta iyo qeybinta magdhawga**. Su'aalaha la xidhiidha magdhawga fadlan booqo halkan.

Rafcaannada iyo Dib u Xukumida

Eedaysanuhu waxa uu xaq u leeyahay in uu **rafcaan ka qaato xukun ka dhashay** maxkamadayn, iyo xuquuq xaddidan oo uu rafcaan ka qaadan karo qirashada dembiga. Haddii eedaysanuhu uu ku guulaysto rafcaankooda, waxa jirta suurto galnimada in kiis dib loo maxkamadayn karo, ama **eedaysanuhu dib loo xukumo**. In kastoo ay tani dhacdo, **ma aha wax caadi ah**. Xafiiskayagu waxa uu la xidhiidhi **doonaa dhibanayaasha** marka kiis dib loogu celiyo ama lagu xukumo.

Garsooruhu waxa kale oo uu amri karaa in la soo celiyo (**kharashyada la xidhiidha dambiyada ee uu dhibbanuhu galay**), ganaaxyo, siidaynta, jeelka ama xabsiga. Maaha wax aan caadi ahayn in magdhawga la dalbado **taariikhda dhagaysiga kadib xukunka**.